

# Dr. Hugonnai Vilma, az első magyar orvosnő

Ábrám Zoltán

Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Műszaki Egyetem, Közegészségtani Tanszék

## AUTHOR AFFILIATION

Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti,  
Tudomány- és Műszaki Egyetem,  
Közegészségtani Tanszék

## CORRESPONDING AUTHOR

**Ábrám Zoltán**

Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti,  
Tudomány- és Műszaki Egyetem,  
Közegészségtani Tanszék  
Gheorghe Marinescu street, no. 38  
540142, Tîrgu Mureş, Romania  
Email: abramzoltan@yahoo.com

## Dr. Hugonnai Vilma, the first Hungarian woman with medical diploma

### ABSTRACT

On the occasion of her death a hundred years ago, this commemoration presents the bibliography of the first Hungarian woman. Hugonnai Vilma obtained the medical degree in Zurich, which was accredited only after eighteen years. She is an example of giving help and care for those in need.

**Keywords:** medical diploma, equality of women, bibliography

### KIVONAT

Halálának századik évfordulója alkalmából emlékezünk Hugonnai Vilmára, az első magyar orvosnőre, aki Zürichben szerzett orvosi diplomát, amelyet hazájában csak tizennyolc évvel később sikerült elismertetnie. A rászorulókat segítő, gyógyító szakmai életpályája ma is példamutató.

**Kulcsszavak:** orvosi diploma, női egyenjogúság, életrajz

Hugonnai Vilma 1847. szeptember 30-án született Nagytétényben (Pest megye) egy ötgyermekes család negyedik gyermekeként. Mivel családja 1822-ben grófi rangot nyert, és királyi adományként megkapták Hugonna helységet, ez indokolta az addigi Horváth családnév megváltoztatását. Kiskorában otthon tanult, rangjának megfelelő nevelésben részesült. Édesanyja tuberkulózisban szenvedett, és ekkor határozta el, hogy életét a gyógyulásra vágyók megsegítésére áldozza [1].

Miután elvégezte a budapesti leánynevelő intézetet, tekintettel arra, hogy ebben az időben a lányok nem folytathattak felsőfokú tanulmányokat, így hát férjhez ment Szilassy Györgyhez. Ebből a házasságból lett egy fia, György, aki 1866-ban született. Az ifjú Hugonnai Vilmát minden érdekelte, különösen a természettudományok; orvosi könyveket is olvasott. Amikor arról értesült, hogy a zürichi orvosi egyetemre nők is beiratkozhatnak, sokszoros erőfeszítéssel 1872-ben elkezdte tanulmányait. 1879-ben védte meg orvosi disszertációját, majd orvossá avatták. Egy évet dolgozott egy zürichi sebészeti klinikán, majd egy alapítványi kórháznál [2]. 1880 elején hazajött Budapestre, ahol diplomáját szerette volna elismertetni és a gyakorlati orvosi tevékenységet elkezdni. Ehhez viszont azt kérték, hogy előbb tegye le a gimnáziumi nyolcadik osztályt követő érettségi vizsgát. Miután ez megtörtént, 1882-ben újra kérte orvosi oklevele elismertetését, amit az akkori közoktatásügyi miniszter, Trefort Ágoston

DOI: 10.2478/orvtudert-0008

Orvostudományi Értesítő 2021, 94(1): 61-62

elutasított. Indoklása szerint ez a „rendellenes kérés” más nőket is utánzásra csábíthat. De mivel Hugonnai Vilmának a beteg emberek megsegítése volt élete célja, időközben letette a szülésznői vizsgát, ami abban az időben nagyon fontos szolgálatnak bizonyult [3].

Időközben Pesten bizottságot alakítottak azt eldönteni, hogy szabad-e a nőknek orvosi egyetemre járni. A korszak kimagasló orvosprofesszorai 5:2 arányban a nők mellett szavaztak, de megjegyezték, hogy „a férfiakra nézve, kik jelenleg orvosként működnek, előnyösebb, ha a nők lehetőség szerint kizárva maradnak” [3]. Tehát, a kedvező döntés mellett is a nők orvosi hivatását különködésnek fogták fel.

Hugonnai Vilma részt vett minden olyan szervezetben, ami a nők egyenjogúságáért való harcot tűzte ki célul. Írt egy könyvet is *A nők munkaköre* címmel. 1887-ben ismét férjhez ment, Dr. Wartha Vince vegyészhez, a Magyar Tudományos Akadémia tagjához; 1888-ban megszületett Vilma lányuk. Ekkor férje kérésére abbahagyta szülésznői gyakorlatát, és elméleti kérdésekkel kezdett foglalkozni [4].

1895-ben királyi rendelet tette lehetővé, hogy Magyarországon nők is érettségizhessenek, és tanári, orvosi, gyógyszerészeti egyetemre mehessenek. Ezt a lehetőséget kihasználva, 1896-ban újból kérte svájci orvosi diplomája elismerését, és végre pozitív választ kapott. 1897. május 14-én, az egyetem elvégzése után tizennyolc évvel orvosdoktorrá avatták Budapesten. A mások segítése, gyógyítása iránti elkötelezettsége jegyében rendelőt nyitott, ahol főleg nőkkel és szegényekkel foglalkozott [4].

1899-ben megírta *Nőmozgalom Magyarországon* című könyvét, amelyben a női egyenjogúságért szállt síkra, miközben megjelölte a nők szerepét a betegségek gyógyítása és az egészségügy területén. Lefordította és megjelentette Fischer Dückelmann: *A nő, mint házi orvos* című egészségügyi felvilágosító munkáját [5]. Tudományos

érdeklődése a gyermeknevelésre, a nők és a gyermekek egészségvédelmére, a nők ipari foglalkoztatására, továbbképzésére irányult. Szerepet vállalt a leánygimnázium megszervezésében, ahonnan azután egyetemre lehetett menni. Számos társadalmi és jótékonyági egyesület alapításában volt vezető szerepe, nyilvános előadásokat tartott. Hat éven át betegápolást, gyermekgondozást, gyermekvédelmet tanított az Országos Nőképző Egyesületnél [2]. Ezeknek a tudományoknak kiemelt jelentősége volt a magas csecsemőhalálozás, valamint a gyermekkori járványos betegségek elterjedése miatt.

Lánya korai halálát, majd férje elhunytát követően 1914-ben, a háború kitörésekor Hugonnai Vilma katonai orvosi tanfolyamot végzett. Tucatnyi vidéki városban szervezett betegmegfigyelő állomást [1]. Minden tőle telhetőt megtett, hogy embertársain segítsen. Felhívása, szervező munkája követőkre talált, amit sok száz vöröskeresztes nővér bizonyít. Továbbá jó példaként szolgált közel száz orvosnő számára, akiket Dr. Hugonnai Vilma oklevelének elismerése után vettek fel orvosképzésre, ahol diplomát kaptak. Az utókor kegyelettel emlékezik a száz évvel ezelőtt, 1922. március 25-én elhunyt Dr. Hugonnai Vilmára, az első magyar orvosnőre [6].

## Szakirodalom

1. Révai Nagy Lexikona. Az ismeretek enciklopédiája, hasonmás kiadás, Budapest, Babits Kiadó, 1995
2. Kertész Erzsébet: Vilma doktorasszony. Az első magyar orvosnő életregénye, Budapest, 1965
3. Kertész Edina: A lány, aki orvos akart lenni; Naphegy, Budapest, 2018
4. Sárközi Lídia: Anyáknapi olvasmányok, KRE, Nagyvárad, 2013
5. Fischer-Dückelmann Anna: A nő mint házi orvos, Budapest, Minerva, 1907
6. Széchenyi Nemzeti Könyvtár, Gyászjelentések. Wartha Vincéné Hugonnai Vilma